

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-05-29

Diarienummer 0505/22

Handläggare

John Harming

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: john.harming@arbvox.goteborg.se

Redovisning av uppdrag om samlad behovsbild och kartläggning för att förflytta människor till självförsörjning

Förslag till beslut

1. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning godkänner redovisningen och antecknar mottagandet av informationen till protokollet.
2. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning bedömer kommunfullmäktiges budgetuppdrag 2022 om att tillsammans med socialnämnderna ta fram en samlad behovsbild och kartläggning i syfte att utreda potentialen att förflytta människor till självförsörjning och peka på framgångsfaktorer i det arbetet som genomfört och rekommenderar att kommunfullmäktige förklarar uppdraget fullgjort.

Sammanfattning

I budget för Göteborgs stad 2022 fick nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning följande uppdrag från kommunfullmäktige:

”Att tillsammans med socialnämnderna ta fram en samlad behovsbild och kartläggning i syfte att utreda potentialen att förflytta människor till självförsörjning och peka på framgångsfaktorer i det arbetet.”

En kartläggning med efterföljande analys av personer som uppbär ekonomiskt bistånd har genomförts under vecka 40-41 2022. Kartläggningen visar bland annat bakgrundsfaktorer, uppskattad tid till självförsörjning, aktuell planering för klienterna och behov av insatser för att nå självförsörjning. Kartläggningen har givit ett kunskapsunderlag för ytterligare utvecklingsarbete som pågår inom staden där socialtjänsten, arbvux och samordningsförbundet Finsam tillsammans utvecklar roller, ansvar, process och tjänsteutbud för att möta behov hos gruppen i fråga. Potentialen i att förflytta människor till självförsörjning ligger dels i kunskapen från kartläggningen, dels i det nämnda utvecklingsarbetet. I utvecklingsarbetet beaktas olika identifierade framgångsfaktorer såväl som eventuellt kommande förändringar i lagstiftning och lokala föreskrifter.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att människor kan försörja sig själva är positivt för individens såväl som det offentliga perspektiv. Individen bidrar till det gemensamma och kostnader för det offentliga minskar. Ett stort flertal av dessa människor står långt från arbetsmarknaden. Också längre från arbetsmarknaden än de människor förvaltningen arbetat med sedan inrättandet av arbetsmarknadsverksamheten 2015. Stora och långa insatser kan komma att bli

nödvändigt om personerna långt från arbetsmarknaden ska nå självförsörjning, vilket kan komma att påverka förvaltningens kostnader. En stor majoritet av klienterna bedöms kunna nå självförsörjning, vilket är mycket positivt för dessa, men ska då ställas i relation till att behovet av insatser, tillika kostnader, kan komma att öka.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Ur social dimension är möjligheten att försörja sig själv viktigt. Att ha ett arbete med goda arbetsvillkor skapar ett viktigt socialt sammanhang för individen där möjligheten till att bidra och få uppskattning finns. Arbete motverkar ohälsa och skapar bättre förutsättningar för barnen att få ett bra liv. Att inte ha ett arbete medför många negativa effekter såsom isolering, minskad integration, otrygghet och ohälsa. Listan kan göras lång. Att skapa förutsättningar för människor som kan och vill arbeta att erhålla ett arbete är således fundamentalt viktigt för ett samhälle.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 7 juni 2023.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige genom stadsledningskontoret

Bilagor

1. Potential att förflytta människor till självförsörjning – uppdrag från kommunfullmäktige till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Ärendet

I ärendet redovisar förvaltningen arbetet med ett uppdrag från kommunfullmäktiges budget 2022.

Beskrivning av ärendet

I budget för Göteborgs stad 2022 fick nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning bland annat följande uppdrag av kommunfullmäktige:

”Att tillsammans med socialnämnderna ta fram en samlad behovsbild och kartläggning i syfte att utreda potentialen att förflytta människor till självförsörjning och peka på framgångsfaktorer i det arbetet.”

Detta ärende beskriver hur uppdraget från kommunfullmäktige genomförts och slutförts.

Uppdraget består av tre delar:

1. Samlad behovsbild och kartläggning
2. Potential att förflytta människor till självförsörjning
3. Framgångsfaktorer i arbetet med att förflytta människor till självförsörjning

Samlad behovsbild och kartläggning

Behovsbild och kartläggning är genomförd i samverkan med socialnämnderna genom vecka 40-kartläggningen. 8 436 personer svarade på enkäten, varav ca 7 100 personer deltog i enkätens alla frågor. Behovsbilden ger svar på bakgrundsvariabler såsom fördelning avseende ålder, kön, har barn, försörjningshinder, varaktighet, planering och ej tillgodosedda insatser. De tre vanligaste behoven, benämnt ”ej tillgodosedda” insatser är Jobbfokuserad insats, Arbetslivsinriktad rehabilitering och Integration.

Variablerna går att korsköra i analys- och visualiseringssystem Power BI.

Potential att förflytta människor till självförsörjning

Kartläggningen visar potentialen i att förflytta människor till självförsörjning baserat på hur lång tid det bedöms ta att nå självförsörjning för personer med försörjningsstöd samt vilka insatser de har samt vilka ytterligare som behövs.

Uppskattad tid till självförsörjning	Antal	Andel
0–9 månader	934	13,1%
10–18 månader	1597	22,4%
19 månader eller längre	2656	37,3%
Förväntas ej nå självförsörjning	506	7,1%
Vet ej	1421	20,0%
	7114	99,9%

Potentialen ligger både i den kunskap kartläggningen ger, men till mycket stor del även i de utvecklingsarbeten som sker mellan arbvux, socialtjänsten och Finsam.

Utvecklingsarbetena har koppling till detta uppdrag, uppdrag om arbetslivsrehabiliterings hemvist och NAV:s reglementesförändring om att ansvara för utförande av insatser kopplat till SoL 4:4. I dessa utvecklingsarbeten utvecklas samverkansmodeller, ansvar, roller och tjänsteutbud som syftar till att få människor till självförsörjning.

Framgångsfaktorer i arbetet med att förflytta människor till självförsörjning

Framgångsfaktorer i arbetet med att förflytta människor till självförsörjning är att ta vara på den kunskap kartläggningen visat om vad som är gångbart för att öka sannolikheten för människor att nå självförsörjning. Det handlar också om att utveckla ett tjänsteutbud för de insatser som i dag saknas för att människor ska nå självförsörjning.

På samma sätt som samverkan mellan socialförvaltningarna, arbvux och Finsam är en potential för att förflytta människor är det också att betrakta som en framgångsfaktor. Tydliggjorda roller och ansvar samt utvecklade och tydliga processer. Även samverkansforum mellan dessa aktörer för strategisk styrning, operativ styrning, analys, uppföljning och utveckling är viktiga framgångsfaktorer.

Att erbjuda parallella insatser, där en jobbfokuserad insats alltid pågår, har en dansk studie visat. Samma studie har även visat att handläggaren, personen som stöttar en klient mot arbete, har en mycket viktig roll. Att ha en tro på klienten och dennes förmåga att lyckas har visat sig vara viktigt.

Arbvux har ett förhållnings-, produktions- och arbetssätt under implementering som syftar till att möta upp kompetensbehov i arbetslivet och att stegvis förflytta människor mot egenförsörjning, som är en viktig komponent i att förflytta människor till självförsörjning.

Fortsatt arbete

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning beslutade 2022-04-26 § 58 om att utvidga detta uppdrag från kommunfullmäktige. Det skulle ske med stöd av en genomförandeplan uppdelad i tre steg.

1. Identifiering och framtagande av relevant statistik och data
2. Färdigställande av analys
3. Förvaltningens framtagande av insatser, arbetssätt och avtal

Punkterna 1 och 2 anses härmed genomförda. I och med det pågående utvecklingsarbete som nämnts ovan kommer punkt 3 att redovisas för nämnden under hösten 2023.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges budgetuppdrag 2022 om att tillsammans med socialnämnderna ta fram en samlad behovsbild och kartläggning i syfte att utreda potentialen att förflytta människor till självförsörjning och peka på framgångsfaktorer i det arbetet nu är genomfört.

Andreas Lökholt
Förvaltningsdirektör

Kathrin Ahlstedt
Stabschef

Potential att förflytta människor till självförsörjning

Uppdrag från kommunfullmäktige till nämnden
för arbetsmarknad och vuxenutbildning

2023-05-29

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Sammanfattning	3
2	Samlad behovsbild och kartläggning.....	4
2.1	Vecka 40-kartläggningen	4
2.2	Etableringsenheten.....	12
2.3	Analys av vecka 40-kartläggningen	13
3	Potential att förflytta människor till självförsörjning.....	16
3.1	Behov av insatser för att möjliggöra självförsörjning	16
4	Framgångsfaktorer	19
5	Avslutning.....	22

1 Inledning

I budget för Göteborgs stad 2022 har nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning (NAV) av kommunfullmäktige givits uppdrag:

”Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att tillsammans med socialnämnderna ta fram en samlad behovsbild och kartläggning i syfte att utreda potentialen att förflytta människor till självförsörjning och peka på framgångsfaktorer i det arbetet.”

Uppdraget har koppling till NAV:s övergripande mål om att Göteborg är en stad där alla som kan jobbar och försörjer sig själva och därmed bidrar till det gemensamma. Kommunfullmäktiges inriktning för NAV är att arbetslinjen är en förutsättning för att bygga ett mer jämlikt Göteborg, men även för att individen ska få möjlighet att lyckas nå sina drömmar och kunna leva ett tryggt och friare liv. Huvuduppgiften för nämnden är att underlätta inträdet på arbetsmarknaden och skapa förutsättningar för arbete eller vidare studier genom olika insatser.

Denna rapport bygger på det arbete som gjorts inom ramen för den så kallade vecka 40-kartläggningen som under 2022 utvecklats genom att nya frågeställningar tillkommit. Syftet med de nya frågeställningarna har varit att fånga en helhetsbild över de insatser personer som uppbär försörjningsstöd idag erbjuds, men också vilka insatser som de behöver, men inte för tillfället har tillgång till.

Rapporten delas upp i tre delar som tar sin utgångspunkt i det uppdraget NAV erhållit från kommunfullmäktige:

- Samlad behovsbild och kartläggning
- Potential att förflytta människor till självförsörjning
- Framgångsfaktorer

1.1 Sammanfattning

Behovsbild och kartläggning är genomförd i samverkan med socialnämnderna genom vecka 40-kartläggningen. Kartläggningen visar potentialen i att förflytta människor till självförsörjning baserat på hur lång tid det bedöms ta att nå självförsörjning för personer med försörjningsstöd samt vilka insatser de har samt vilka ytterligare som behövs. Potentialen ligger framför allt i de utvecklingsarbeten som sker mellan arbvux, socialtjänsten och Finsam. Utvecklingsarbetena har koppling till detta uppdrag, uppdrag om arbetslivsrehabiliterings hemvist och arbvux reglementesförändring om att ansvara för utförande av insatser kopplat till SoL 4:4. I dessa utvecklingsarbeten utvecklas samverkansmodeller, ansvar, roller och tjänsteutbud som syftar till att få människor till självförsörjning. Under hösten 2023 kommer arbvux rapportera till NAV förvaltningens framtagande av insatser, arbetssätt och avtal.

2 Samlad behovsbild och kartläggning

Stadsledningskontorets siffror för kvartal 1, 2023, visar att antal personer med ekonomiskt bistånd minskar i Göteborg.

Antal sökande och eventuell medsökande som erhållit ekonomiskt bistånd under 10-12 månader.									
Alla SN									
År - kvartal	18-24			25-44			45-64		
	Antal	Andel av bef	Bidragssumma	Antal	Andel av bef	Bidragssumma	Antal	Andel av bef	Bidragssumma
2021 kv1	410	0,9	26 574 432	3 207	1,7	276 099 679	4 296	3,2	426 113 752
2021 kv2	467	1,0	30 622 265	3 229	1,7	280 801 893	4 319	3,2	432 796 320
2021 kv3	500	1,0	32 266 681	3 252	1,7	282 144 394	4 344	3,3	436 838 562
2021 kv4	463	0,9	31 041 476	3 167	1,6	279 915 391	4 305	3,2	434 926 493
2022 kv1	350	0,7	23 418 829	2 930	1,5	263 257 352	4 097	3,0	416 175 425
2022 kv2	355	0,7	24 149 728	2 809	1,4	258 474 440	4 026	3,0	416 258 513
2022 kv3	326	0,6	21 987 366	2 717	1,4	256 198 868	3 941	2,9	412 082 684
2022 kv4	284	0,5	19 294 285	2 662	1,4	259 059 279	4 004	3,0	418 204 662
2023 kv1	197		13 826 819	2 430		294 411 622	3 834		465 953 946
2023 kv2									
2023 kv3									
2023 kv4									

2.1 Vecka 40-kartläggningen

Stadenövergripande kunskapsstöd och utveckling (SKU) med hemvist på socialförvaltning centrum har bidragit till utveckling av metoden inom vecka 40-kartläggningen. Vecka 40-kartläggningen har genomförts i Göteborgs Stad sedan 2005. Efter 2021 års kartläggning har ett omtag gjorts när det gäller kartläggningens syfte, frågor och användningsområde. Under våren 2022 har representanter från de fyra socialförvaltningarna tagit fram ett nytt upplägg med nya frågor.

Det huvudsakliga syftet med den nya kartläggningen är att synliggöra vilka insatser stadens mottagare av försörjningsstöd saknar för att nå självförsörjning. Detta sker genom att ansvarig socialsekreterare gör en bedömning av klientens aktuella planering samt om det föreligger behov av ytterligare insatser.

Resultatet från kartläggningen har analyserats av de fyra socialförvaltningarna tillsammans med Arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltningen (Arbvux) och andra berörda parter. De insamlade uppgifterna kommer bland annat att användas som beslutsunderlag för att ta ställning till vilka insatser som bör prioriteras eller utvecklas. Kartläggningen genomförs och utvärderas under hösten 2022.

Förändringar från föregående år

Kartläggningen har till och med 2021 omfattat individer som erhållit försörjningsstöd under 10 månader eller mer. 2022 års kartläggning omfattar både korttidsberoende (aktuella 0–9 månader) och långtidsberoende klienter (aktuella 10 månader eller längre). Förändringen görs för att kartläggningen ska ge bättre stöd i att arbeta förebyggande och främjande med försörjningsstödsärenden. Samtidigt minskar antalet frågor från 17 till maximalt 11 frågor per klient och tiden för enheterna att genomföra kartläggningen ökas från en till två veckor.

2.1.1 Metod

Syftet med den nya V.40-kartläggningen:

- Kartlägga klienters behov av insatser
- Bedöma klienters nuvarande insatser
- Analysera vilka insatser som idag saknas och i framtiden bör prioriteras
- Skifta fokus från långtidsberoende klienter till att inkludera samtliga klienter (förebyggande perspektiv)
- Ta fram data för att utveckla socialtjänstens verksamheter på såväl enhetsnivå som övergripande nivå

Frågeställningar:

1. Ska socialtjänsten arbeta aktivt med klienten mot självförsörjning?
2. Kön - Identifierar sig klienten som kvinna, som man eller med annan könsidentitet?
3. Ålder vid tidpunkt för kartläggningen?
4. Har klienten barn?
5. Hur länge har klienten varit aktuell för ekonomiskt bistånd?
6. Försörjningshinder - Vilket är det huvudsakliga hindret för klientens försörjning?
7. Vilken är klientens huvudsakliga planering?
8. Har klienten övrig planering?
9. Anser du att nuvarande planering är tillräcklig för att hjälpa klienten till självförsörjning?
10. Vilka ej tillgodosedda behov av insatser har klienten?
11. Inom vilken tid uppskattas klienten nå självförsörjning?

Metod och urval

- Kartläggningen avsåg att inkludera samtliga vuxna individer som var aktuella för försörjningsstöd i Göteborgs Stad under veckorna 40 och 41 2022.
- Mottagningsgrupper exkluderades då dessa klienter till stor del ännu inte är utredda.
- Urvalet för kartläggningen var uppskattningsvis 8 700 individer. Under årets kartläggning gjordes totalt 8 436 enkäter, vilket ger ett uppskattat bortafall på ca 3–4 %. 1 322 individer ingår inte i studien då de gallrats bort efter fråga 1 (ska ej kartläggas vidare). Ca 7 100 individer kvarstod som ingåendes i studiens målgrupp.

	Antal klienter som ej ingår i kartläggningens målgrupp	Antal klienter som socialtjänsten ska arbeta aktivt med mot självförsörjning
Nordost	645	2690
Hisingen	265	2074
Centrum	228	1318
Sydväst	184	1032
	1322	7114

Resultatet bedöms därmed vara representativt för gruppen med ekonomiskt bistånd i Göteborgs Stad.

2.1.2 Bakgrundsvariabler Göteborgs stad

Ålder	Andel
18–29 år	24%
30–54 år	62%
Äldre än 55 år	14%

Kön	Andel
Kvinna	52%
Man	48%
Annat	0%

Har barn	Andel
Ja	37%
Nej	63%

Försörjningshinder	Andel
Arbetslös	29%
Arbetshinder sociala skäl - ohälsa	17%
Sjukskriven med läkarintyg	16%
SFI – språkhinder	14%
Arbetshinder sociala skäl - missbruk	12%

Varaktighet	Andel
0–9 månader	14%
10 månader-2 år	27%
3–5 år	26%
6 år eller längre	33%

2.1.3 Huvudsaklig planering

Huvudsaklig planering	Andel	Varav
Rehabplan med vården	19%	Psykisk/fysisk ohälsa (79%), Missbruk/beroende (21%)
Insats via AF	15%	
Studier – SFI	12%	
Ingen insats	12%	Under utredning (47%), Relevant insats saknas (22%), Står i kö för insats (16%), Inget behov av insats (15%)
Insats annan biståndsform	9%	Vuxen (69%), Funktionsstöd (25%), Övrigt (6%)
Inskriven AF (ingen/okänd planering)	9%	
Insats KC	7%	
Stadsområdesspecifik insats	4%	
Stöd till annan ersättning	3%	Försäkringsmedicinsk arbetsförmågeutredning (55%), Övrigt (45%)
Insats via Finsam	3%	
Annan planering	2%	
Vet ej	1%	
Planering med frivården	1%	
Social aktiveringsinsats	1%	
Insats via ESF-projekt	1%	
Studier (gymnasieskola, Komvux, Provux)	1%	

2.1.4 Huvudsaklig planering fördelat på kön

Huvudsaklig planering	Kvinnor	Män
Rehabplan med vården	18%	19%
Insats via AF	13%	18%
Studier – SFI	17%	6%
Ingen insats	12%	12%
Insats annan biståndsform	6%	12%
Inskriven AF (ingen/okänd planering)	9%	10%
Insats KC	8%	7%
Stadsområdesspecifik insats	4%	4%
Stöd till annan ersättning	3%	3%
Insats via Finsam	3%	4%

2.1.5 Huvudsaklig planering fördelat på ålder

Huvudsaklig planering	16–29 år	30 år och äldre
Rehabplan med vården	13%	20%
Insats via AF	14%	16%
Studier – SFI	14%	11%
Ingen insats	9%	12%
Insats annan biståndsform	12%	8%
Inskriven AF (ingen/okänd planering)	9%	9%
Insats KC	7%	8%
Stadsområdesspecifik insats	4%	4%
Stöd till annan ersättning	1%	3%
Insats via Finsam	4%	3%

2.1.6 Övrig planering

Av de klienter som har en huvudsaklig planering hade 42 % också en övrig planering. Procenten baseras på de klienter som har en pågående huvudsaklig planering (6284 klienter totalt).

Vanligaste övrig planering	Andel
Rehabplan med vården	11%
Inskriven AF (ingen/okänd planering)	9%
Insats via annan biståndsform	8%
Står i kö för insats	4%
Insats via AF	3%

2.1.7 Bedömning att huvudsaklig planering är tillräcklig

Tabellen visar om socialsekreteraren anser att klientens nuvarande planering är tillräcklig för att klienten ska kunna nå självförsörjning. Insats via KC och studier bedöms i högst grad vara tillräcklig planering. Medan rehabplan med vården och inskriven AF (ingen/okänd planering) bedöms i lägst grad vara tillräcklig planering. Dock har endast 7 respektive 1 % av klienterna insats via KC eller studier som huvudsaklig planering, medan 19 % av klienterna har rehabplan med vården som huvudsaklig planering. Procenten baseras på totalt 7 114 klienter som har fått sin huvudsakliga planering bedömd.

Huvudsaklig planering	Andel, tillräcklig för att nå självförsörjning
Insats via KC	72%
Studier	70%
Insats stadsområde	58%
Insats via AF	55%
Insats via Finsam	54%
Stöd till annan ersättning	53%
Sfi	44%
ESF-projekt	40%
Frivården	36%
Social aktiveringsinsats	36%
Annan biståndsform	35%
Rehabplan med vården	31%
Inskriften Af (ingen/okänd planering)	30%

Sammantaget bedömer socialsekreterarna att 41% av klienterna har en tillräcklig planering för att nå självförsörjning. 56% bedöms att inte ha en tillräcklig planering. 3% svarar att de inte vet. Skillnaden mellan könen är marginell. Klienter som varit aktuella för ekonomiskt bistånd länge samt klienter med försörjningshindret "sociala skäl" (jämfört med "arbetslös") bedöms i störst utsträckning ha behov av ytterligare insatser.

2.1.8 Ej tillgodosedda behov av insatser

Vilka insatser bedömer socialsekreteraren att klienten saknar för att kunna nå självförsörjning? Denna fråga besvarades inte för klienter där socialsekreteraren ansett att den nuvarande planeringen är tillräcklig. Socialsekreteraren kunde välja två insatser för klienter som bedöms ha parallella behov av insatser.

- 4 000 klienter bedömdes ha behov av minst en insats för att nå självförsörjning.
- 1 721 av dessa (43%) bedömdes ha behov av två parallella insatser för att nå självförsörjning.

Svaren från socialsekreterarna avseende ej tillgodosedda behov av insatser (max 2 per klient) visar att jobbfokuserad insats är vanligast.

Ej tillgodosedda insatser	Antal svar (max 2 per klient)	Varav
Jobbfokuserad insats	1 372	
Arbetslivsinriktad rehabilitering	1 319	Psykisk ohälsa (50%), fysisk ohälsa (22%), övrigt (28%)
Integration	654	Språk (55%), språk - tidigare avbrott/låg progression (31%), samhällsorientering (14%)
Hälsofrämjande insats	605	
Stöd till annan ersättning	495	Försäkringsmedicinsk arbetsförmågeutredning (79%), övrigt (21%)
Stöd till vårdkontakt	434	
Insats annan biståndsform	373	Vuxen (65%), Funktionsstöd (30%), övrigt (5%)
Utbildningsinsats	266	
Vet ej	227	
Social aktiveringsinsats	111	
Annan insats	92	

Kvinnor har i högre grad behov av jobbfokuserade insatser samt integrationsinsatser, medan män oftare har behov av arbetslivsinriktad rehabilitering stöd till vårdkontakt samt annan biståndsform.

Jämförs ärendens varaktighet ser man att klienter som har varit aktuella längre tid för försörjningsstöd oftare har behov av arbetslivsinriktad rehabilitering, hälsofrämjande insatser och stöd till annan ersättning. Klienter som varit aktuella kortare tid har i större utsträckning behov av jobbfokuserade insatser.

Vidare visar kartläggningen att yngre klienter oftare har behov av jobbfokuserade insatser, medan äldre klienter oftare har behov av integrationsinsatser och stöd till annan ersättning.

Av de klienter som av socialsekreteraren inte förväntas bli självförsörjande inom närtid har en relativt hög andel bland annat behov av stöd till annan ersättning och relativt få har behov av jobbfokuserade insatser. De klienter som förväntas bli självförsörjande inom 0–18 månader har i stor utsträckning behov av jobbfokuserade insatser.

2.1.9 Behov av parallella insatser

Kartläggningen har frågat socialsekreterare huruvida klienter har behov av parallella insatser. Utifrån de fyra insatsbehoven (se tabell ovan) som var störst

– jobbfokuserad insats, arbetslivsinriktad rehabilitering, integration och hälsofrämjande insats – finns behov av parallella insatser.

- Jobbfokuserad insats (1372 klienter):

De klienter med behov av jobbfokuserad insats har i 52 % av fallen inget parallellt behov och i 48 % av fallen behov av en parallell insats. För de som också har behov av en parallell insats är det vanligaste parallella behovet integrationsrelaterad insats, följt av arbetslivsinriktad rehabilitering och utbildningsinsats.

- Arbetslivsinriktad rehabilitering (1319):

Klienter med behov av arbetslivsinriktad rehabilitering har i 33 % av fallen inget parallellt behov och i 67 % av fallen behov av en parallell insats. För de som också har behov av en parallell insats är det vanligaste parallella behovet hälsofrämjande insats.

- Integration (654 klienter):

De klienter med behov av en integrationsrelaterad insats har i 32 % av fallen inget parallellt behov av insats och i 68 % av fallen behov av en parallell insats. För de som också har behov av en annan typ av insats är det vanligaste parallella behovet jobbfokuserad insats.

- Hälsofrämjande insats (605 klienter):

De klienter med behov av hälsofrämjande insats har i 23 % av fallen inget parallellt behov av insats och i 77 % av fallen behov av en parallell insats. För de som också har behov av en annan typ av insats är det vanligaste parallella behovet arbetslivsinriktad rehabilitering.

Klienter som har sociala skäl som försörjningshinder har i högre utsträckning behov av en parallell insats, medan gruppen som har arbetslös som försörjningshinder har mer sällan behov av mer än en insats. Klienter som förväntas bli självförsörjande efter 10 månader eller längre har i större utsträckning behov av parallella insatser.

2.1.10 Uppskattad tid till självförsörjning

Uppskattad tid till självförsörjning	Antal	Andel
0–9 månader	934	13,1%
10–18 månader	1597	22,4%
19 månader eller längre	2656	37,3%
Förväntas ej nå självförsörjning	506	7,1%
Vet ej	1421	20,0%
	7114	99,9%

I en jämförelse mellan kön visar det sig att gruppen kvinnor har en något högre andel som förväntas bli självförsörjande efter 19 månader och längre, medan

männen i något större utsträckning har bedömts kunna bli självförsörjande inom både 0–9 månader samt 10–18 månader.

Inom gruppen som har varit aktuella för ekonomiskt bistånd 6 år eller längre förväntas 12 % inte nå självförsörjning och i 43 % av fallen bedöms klienterna kunna bli självförsörjande först efter 19 månader eller längre. Det är också den grupp där socialsekreteraren relativt haft svårast att bedöma tid till självförsörjning, vilket också kan vara ett tecken på komplexitet hos gruppen.

Mellan ålderskategorier visar det sig bland annat att 16 % av de som är 55–64 år gamla inte förväntas nå självförsörjning. Motsvarande siffra för klienter som är 16–19 år är 1 %.

2.2 Etableringsenheten

Etableringsenheten ger stöd till personer som är nyanlända flyktingar i Göteborg, har fått uppehållstillstånd inom de senaste två åren och deltar i etablering genom Arbetsförmedlingen. En kartläggning av 387 individer har gjorts parallellt med vecka 40-kartläggningen.

2.2.1 Uppskattad tid till egenförsörjning

Uppskattad tid till egenförsörjning	Andel
Direkt efter avslutat etableringsprogram	27%
0–18 månader	50%
19 månader eller längre	15%
Vet ej	7%
Klienten väntas ej nå självförsörjning	1%

Av de individer som uppskattats gå direkt efter avslutat etableringsprogram till självförsörjning är det 48% av alla med högskoleutbildning och 61% av alla med arbetslivserfarenhet i Sverige.

2.2.2 Behov för att bli självförsörjande

Ej tillgodosedda behov för den enskilde för att bli självförsörjande	Antal
Jobbfokuserad insats	233
Utbildningsinsats	154
Arbetslivsinriktad rehabilitering	25
Hälsofrämjande insats	16
Social aktiveringsinsats	9
Stöd till vårdkontakt	5

2.3 Analys av vecka 40-kartläggningen

En analys av vecka 40-kartläggningen genomfördes av chefer och medarbetare från stadens socialförvaltningar, arbvux, samordningsförbundet Finsam och Stadenövergripande kunskapsstöd och utveckling (SKU).

Analysen handlade om att identifiera och beskriva utvecklingsområden samt fördjupningsområden.

Inom **utvecklingsområden** var frågeställningen, vad som behöver utvecklas, förbättra eller prioriteras för att bättre kunna tillgodose behovet av insatser hos våra klienter? Inom **fördjupningsområden** var frågeställningen, vilka områden behöver vi undersöka mer för att ha bättre möjlighet att kunna tillgodose behovet av insatser hos våra klienter?

Svaren delades upp i fem teman; samverkan, gemensam målbild insatser, tidiga insatser och övrigt. Sedan fördes en diskussion om önskat nästa steg. Nedan ges ett axplock av vad som lyftes då vecka 40-kartläggningen analyserades.

2.3.1 Samverkan

Utvecklingsområden

- Samverkan med arbetsförmedlingen
- Flödet mellan socialkontor och kompetenscenter
- Sprida och växla upp metoder och projekt som varit lyckade
- Strategier för bättre samverkan med hälso- och sjukvård
- Behov av att arbeta mer med klienter som har ett pågående missbruk. Tydliggöra vem som har ansvaret. Det är viktigt att få till samverkan med sjukvården när det gäller missbruk.

Fördjupningsområden

- Hur kan Kompetenscenter (KC) vara med och hjälpa till att göra bedömning kring behov av insatser?
- Vad är sjukvårdens ansvar med klienterna? (gäller framför allt klienter med missbruk)
- Varför är inte fler klienter inskrivna hos KC? Exempelvis de som bedöms bli självförsörjande inom 18 månader + och har behov av jobbfokuserade insatser.
- Automatiseringen av försörjningsstöd frigör tid. Hur kan vi bäst nyttja denna tid? Vad ska ske hos socialtjänsten och vad ska ske hos KC?

2.3.2 Gemensam målbild

Utvecklingsområden

- Viktigt med gemensamma mål för staden och andra aktörer som arbetar med frågeställningen.

A

Fördjupningsområden

- Viktigt att förstå sin stad och tänka som en stad.

2.3.3 Insatser

Utvecklingsområden

- Fler med försörjningshinder ”arbetslöshet” skulle kunna gå till insats via KC eller Finsam.
- Insats via AF:s KROM-aktörer är inte alltid tillräckligt. KC skulle kunna tillhandahålla kompletterande insatser förutsatt att det är tillåtet.
- Fokusera på individer som inte har någon insats. Gäller även barnfamiljer.
- Gruppen 55+ år glöms ofta bort och är viktiga att prioritera.
- Skapa ett gemensamt perspektiv kring förutsättningar/tillgång till parallella insatser.
- Integrering av språk- och arbetsmarknadsinsatser är viktigt.

Fördjupningsområden

- Stor andel som är i behov av jobbfokuserade insatser – vad innebär detta? Vem kan arbeta med dessa personer?
- Hur stor del av insatserna skulle kunna erbjudas från FINSAM, arbetsförmedlingen, Kompetenscenter med flera för att kunna tillgodose behovet av insatser?
- Vad menas vi med jobbfokuserade insatser?
- Inskriften på Arbetsförmedlingen (ingen/okänd insats) skulle kanske behöva brytas ner på två delar för att förstå vilka som inte har någon planering och kan hamna hos Kompetenscenter.
- Hur ser utbudet ut och vilka behov finns för arbetslivsrehabiliteringens målgrupp?
- Vilka behov av insatser har gruppen sjukskrivna med läkarintyg och sociala skäl ohälsa?
- Leverantörer av arbetsförmågeutredningar, hur ser utbudet av leverantörer av arbetsförmågeutredning ut?

2.3.4 Tidiga insatser

Utvecklingsområden

- Viktigt att förhindra så att korttidsberoende klienter inte blir långtidsberoende. Många nyanlända har exempelvis behov av hälsoinsatser. Kan man ta tag i det från början och jobba hållbart så kanske man undviker långtidsärenden?
- Vi behöver tänka mer vilka tidiga insatser vi kan behöva för att förhindra långtidsberoende.
- Barnfamiljer är en viktig målgrupp att nå, för att kunna jobba förebyggande för barnen.

Fördjupningsområden

- Varför finns det inte jobbrelaterade insatser inom etableringen?
- Hur kan vi förhindra att klienter blir långtidsberoende?

2.3.5 Övrigt

Fördjupningsområden

- Jobbar vi evidensbaserat i socialtjänsten? Hur kan vi öka detta?
- Effektperspektivet av insatser saknas – hur kan vi mäta effekter av insatser?
- Individbaserad systematisk uppföljning – hur kan vi göra det mer?

2.3.6 Önskat nästa steg

- Viktigt att de som har beslutsmandat tar hand om resultatet och analysen av resultat. Det ger också en uppfattning av att analysarbetet faktiskt används. Viktigt med tydligt ägarskap i frågan.
- Viktigt med gemensamma mål för staden, dvs socialtjänst, Arbvux, Finsam, Etableringsenhet (med flera).

3 Potential att förflytta människor till självförsörjning

Potentialen ligger i individens förutsättningar och behov och stadens och andra aktörers förmåga att möta upp dessa. Individers potential att förflytta sig till självförsörjning är bedömd av socialsekreterare i vecka 40-kartläggningen. Det finns behov av att utveckla insatser för att förbättra möjligheterna att nå självförsörjning.

Vecka 40-kartläggningen visar avseende den uppskattade tiden till självförsörjning att:

- 35% kan göra det under 18 månader
- 37 % behöver 19 månader eller mer
- 7 % inte förväntas nå självförsörjning

Etableringsenhetens motsvarande antaganden visar att:

- 27% kan nå egenförsörjning efter avslutat etableringsprogram
- 50% kan göra det under 18 månader.
- 15% behöver 19 månader eller mer
- 1% inte förväntas nå självförsörjning

Därutöver finns drygt 1 400 (ca 20%) individer där man inte vet hur lång tid det kommer att ta för att nå självförsörjning.

3.1 Behov av insatser för att möjliggöra självförsörjning

I tabellen beskrivs vilken pågående planering som är vanligast inom de olika kategorierna (tid till självförsörjning) och vilket ytterligare behov av planering som föreligger i störst utsträckning.

Tid till självförsörjning (antal)	Planering (antal)	Behov (antal)
0–9 mån (934)	Insats via AF (268) KC (153) Inskriften Af (127)	Inget behov (618) Jobbfokuserad insats (206) Arbetslivsinriktad rehabilitering (48)
10–18 mån (1 597)	Insats via Af (365) KC (220) SFI (196) Inskriften Af (174)	Inget behov (830) Jobbfokuserad insats (429) Arbetslivsinriktad rehabilitering (96)
Mer än 19 mån (2 656)	Rehabplan med vården (634) SFI (363) Ingen insats (330) Annan biståndsform (297) Insats via Af (272)	Inget behov (877) Arbetslivsinriktad rehabilitering (636) Jobbfokuserad insats (484)
Förväntas ej nå självförsörjning (506)	Rehabplan med vården (174) Ingen insats (110) Annan biståndsform (75)	Inget behov (137) Arbetslivsinriktad rehabilitering (97) Stöd till annan biståndsform (86) Hälsofrämjande insats (81)
Vet ej (1 421)	Rehabplan med vården (344) Ingen insats (197) Insats Af (164) SFI (156)	Inget behov (442) Arbetslivsinriktad rehabilitering (341) Jobbfokuserad insats (220) Hälsofrämjande insats (148)

Potentialen ligger i det offentliga förmåga att förstå och svara upp på individernas behov. Utifrån de utvecklings- och fördjupningsområden som framkom under analysen av vecka 40-kartläggningen har arbetet tagits vidare till stadens utvecklingsgrupp¹ (arbvux, socialförvaltningarna, Finsam). Där pågår ett arbete med att se över stadens tjänsteutbud, genom att kartlägga vilka insatser finns, vem som erbjuder dessa insatser, om det är fler aktörer som utför

¹ I början av 2022 genomfördes en genomlysning av samverkansformer och samverkansmandat samt en beskrivning av insatser inom de fyra socialförvaltningarna och Arbvux. Arbetet finns beskrivet i "Rapport för att stödja nyordningen av arbetsrehabiliteringens organisatoriska hemvist". Utifrån rekommendationer i rapporten har prioriteringar gjorts och en plan för arbetet tagits fram. Samordnings- och beredningsgruppen fick ett uppdrag av samtliga direktörer och bildade en utvecklingsgrupp för att omhänderta uppdraget

samma insatser med mera. Även behovet av ej tillgodosedda insatser, som beskrivs i tabellen ovan, kommer att hanteras i utvecklingsgruppen. I utvecklingsgruppen hanteras även roller, ansvar och processer mellan ingående parter.

Vecka 40-kartläggningen har gett en samlad behovsbild och kartläggning – inklusive bedömd tid till självförsörjning – över människor som uppbär ekonomiskt bistånd. Det utvecklade samarbetet mellan ingående aktörer har skapat förutsättningar för att tillsammans och gemensamt arbeta för att möta upp behoven.

4 Framgångsfaktorer

Majoriteten av de som har behov av försörjningsstöd saknar ett arbete. Men personer med försörjningsstöd är en heterogen grupp med skiftande och individuella behov av stöd. Det är inte personens problem som ska individualiseras utan att individuellt anpassa bemötande, arbetssätt och insatser. Resultatet av vecka 40-kartläggningen ger en översiktlig och aggregerad bild av behoven, men i varje insats som en människa möter ska just den människans behov mötas upp.

Nedan ges exempel på framgångsfaktorer som behöver beaktas.

- Ta fram ett samlat tjänsteutbud för att synliggöra vilka insatser som finns. Utbudet ska finnas lätt tillgängligt. Tjänsteutbudet bygger på fyra områden: "Jobbfokuserad insats, Kompetenshöjande insats, Social insats och Hälsorelaterad insats".
 - Förenklat ska det finnas insatser för "arbetslösa" och "personer med ohälsa".
- Utveckla de insatser som vecka 40-kartläggningen visar behövs
 - I utvecklingsgruppen pågår ett arbete där ansvar för insatser fördelas. Arbvux har ansvar för Jobbfokuserade insatser enligt SoL 4:4. Arbvux kommer i samverkan med socialtjänsten kunna ta fram insatser enligt SoL 4:1.
- Forum för samverkan, utveckling och principbeslut
 - Forum för strategisk styrning, operativ styrning, analys, uppföljning & utveckling samt gemensam kommunikation finns redan etablerat men behöver utvecklas och permanentas.
 - Behoven inom socialtjänsten har förändrats och kommer sannolikt att förändras över tid. Idag har de arbetslösa minskat. Förändrade behov hos klienterna behöver vara styrande över vilka insatser som tillhandahålls. Gemensam analys av behov inom alla insatsområden behöver göras löpande
 - Förståelse genom att få samsyn över begrepp. Vad innebär exempelvis "jobbfokuserad insats"?
- Bedömningsstöd för socialsekreterare är i implementeringsfas och kan underlätta arbetet med att identifiera behov och lämplig insats.
- Samverkan med Arbetsförmedlingen för att hitta bästa lösning för individen och få en gemensam verktygslåda av stöd och insatser.
- Den danska BIP-studien (Beskæftigelses Indikator Projektet) visar att det är mycket betydelsefullt att erbjuda arbetslösa individer insatser för att de ska kunna närma sig arbetsmarknaden. Typ av insats har också en avgörande betydelse. Jobbfokuserad insats har störst betydelse. Handledarens arbete innebär att stärka individens relevanta kunskaper och kompetenser som ökar sannolikheten för individen att böjar söka och hitta arbete. BIP-studien visar att handledaren är centrala aktörer som direkt kan påverka individens chans att få ett arbete. BIP har särskilt analyserat vad indikatorn "Handledarens tro på att individen får jobb" har för betydelse för individens jobbsannolikhet. BIP har även

påvisat att byte av handledare påverkar individens chanser att få ett jobb eller börja studera. De jobbfokuserande insatserna var bäst på att skapa progression mot arbetsmarknaden. Kompetenshöjande, sociala och hälsorelaterade insatser skapade i sig själva inte progression mot arbetsmarknaden. Det gör de bara om de kombinerades med en jobbfokuserande insats, dvs parallella insatser.

- Arbetsmarknadsstrategin
- Språk Kompetens Arbete Livslångt Lärande – SKALL.
Arbvux har ett förhållningssätt, produktionssätt och arbetssätt under implementering som syftar till att möta upp kompetensbehov i arbetslivet och att stegvis förflytta människor mot självförsörjning. Arbetet baseras på EU:s nyckelkompetenser och utgör en profilfråga i det arbete som förvaltningen gör i det nya landskap som formas med ett breddat uppdrag för att nå fler personer inom socialtjänsten men också i samverkan med de nya arbetsmarknadstjänster med tillhörande aktörer som anskaffas av arbetsförmedlingen. Framdriften skall präglas av att förvaltningens samlade kraft och förmåga, i princip uteslutande genom anskaffade leverantörer, används för att möta upp behov på ett systematiskt sätt, skapa en tydlig stegvis förflyttning för individen mot egenförsörjning och under 2022 väsentligt öka de volymer som förvaltningen arbetar med främst inom Kompetenscenter. Hela SKALL-modellen bygger också på sömlösa övergångar mellan kartläggande, kompetenshöjande och utbildande insatser där en stark anpassning och styrning sker till vilka möjliga utgångar som finns för individen i relation till tidigare arbetslivserfarenhet, utbildningsbakgrund och hur kortast möjliga till en egen försörjning och en hållbar etablering på arbetsmarknaden. Språket är en bärande del av modellen där individen, i den mån det är möjligt, lyfts till en identifierad SEQF3-nivå språkligt för att säkra ett kvalitativt lärande i sin yrkesutbildning men också skapa förutsättningar för ett livslångt lärande och egen drivkraft att språkligt kunna tillgodogöra sig kompetenshöjande åtgärder i och parallellt med arbetslivet
- Insatsen Språk och hälsa där arbvux och socialförvaltning Hisingen utformade en insats baserat på en behovsinventering gjord av SF Hisingen har visat goda initiala resultat. Målgruppen var personer med behov i att utveckla svenska, få kunskaper inom hälsoområdet, var långt från arbetsmarknaden och stod utan lämplig insats. Insatsen upphandlades av extern utbildningsleverantör. Aktivt närvaro av socialsekreterare och planeringsledare från arbvux kännetecknade insatsen. Deltagarna utvecklade språket, flera nyckelkompetenser och fått bättre upplevd hälsa. Några har fått arbete, andra har gått tillbaka till sf (som de tidigare inte gjort progression inom) och andra har gått vidare till nya insatser hos arbvux.
- Arbetsplatsnära insatser - Arbetsförmedlingen skriver i en rapport att forskningen pekar på att arbetsmarknadsnära insatser såsom praktik, att arbetsmarknadsutbildning och subventionerade anställningar har en positiv effekt på övergången till arbete. Effekterna av dessa insatser har visats sig vara större för arbetssökande som varit utan arbetet under en

längre tid. Det finns även studier som för olika grupper av arbetslösa, exempelvis nyanlända och arbetssökande med en funktionsnedsättning, finner en positiv effekt av förstärkta insatser.

- Proaktivitet inför ny lagstiftning. Det är flera utredningar pågående som inverkar på detta fält. Att vara uppdaterad och förberedd på dessa är viktigt.
 - ”Förbättrad arbetsmarknadsetablering för utrikes födda kvinnor”
 - ”Öka drivkrafter och möjligheter till arbete i försörjningsstödet och bryta långvarigt biståndsmottagande”
 - ”Uppdrag att utreda aktivitetsplikt - deltagande i heltidsaktiviteter för rätt till försörjningsstöd”
 - Försörjningsjobb (lokal motion)
- Omvärlden påverkar. Om konjunktur och arbetsmarknad är svag kan andra insatser vara nödvändiga jämfört med goda tider.
- Målgruppen för detta arbete har stora behov. Förväntningarna på att alla ska nå självförsörjning bör hållas nere. Eller att det finns en medvetenhet om att det behövs både tid och många insatser.

5 Avslutning

Under hösten 2023 kommer arbvux att redovisa för NAV ”Uppdrag om samlad behovsbild och kartläggning för att förflytta människor till självförsörjning – genomförandeplan” (dnr 0505/22) där detta uppdrag från KF utvidgades och delades upp i tre delar.

- Deluppdrag 1: identifiering och framtagande av relevant statistik och data
- Deluppdrag 2: Färdigställande av analys
- Deluppdrag 3: Förvaltningens framtagande av insatser, arbetssätt och avtal

I och med denna rapport är uppdraget från KF samt deluppdrag 1 och 2 slutförda. Deluppdrag 3 redovisas under hösten 2023 till NAV.